

✓ ความรุนแรงในครอบครัว

1. ครอบครัวยุคใหม่
3. ความรุนแรงในครอบครัว

■ พิภพ ทัศนียกรณ *

สังคมไทยในปัจจุบันมีปัญหาคความรุนแรงในครอบครัวมากขึ้น และถูกเปิดเผย ถ่ายทอดสู่การรับรู้ของสาธารณชนโดยสื่อมวลชนต่างๆ เช่น ข่าวการฆาตกรรมนางสาวเจนจิรา ข่าวทำร้ายภรรยาซึ่งเป็นรอนางสาวไทย ข่าวแม่ทำร้ายลูก เพราะเชื่อว่าลูกเป็นตัวการที่ทำให้สามีไม่รัก ฯลฯ ปัญหาคความรุนแรงๆ เหล่านี้ เหยื่อของคความรุนแรงมักจะเป็นเด็กและสตรี ซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม เพราะครอบครัวเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดที่ผลิตคนให้เป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ใหญ่ขึ้น หากมีคความรุนแรงเกิดขึ้นในครอบครัวแล้ว สังคมไทยคงไม่เป็นสังคมที่มีน้ำใจไมตรี ห่วงใย และเอื้ออาทรต่อกัน อย่างที่คนไทยเคยภาคภูมิใจ เพราะ “คนในครอบครัวคุณยังทำร้าย แล้วคุณจะไปรักใครแล้วใครจะรักคุณ”

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (กสส.) ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการ

พัฒนาสตรีของประเทศ ทั้งในด้านการเสนอแนะนโยบาย กำหนดแนวทางการดำเนินงาน การสนับสนุน ช่วยเหลือกิจกรรมของภาครัฐและภาคเอกชน และติดตามสถานการณ์ที่เกี่ยวกับสตรี จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาครอบครัวและแก้ไขความรุนแรงต่อเด็กและสตรีขึ้น เป็น

คณะกรรมการหนึ่งในคณะกรรมการประจำ
จำนวน ๑๐ คณะ ของคณะกรรมการส่งเสริมและ
ประสานงานสตรีแห่งชาติ (กสส.) โดยปรับปรุง
จากคณะกรรมการด้านครอบครัว ซึ่งเดิมมี
หน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาสถาบันครอบครัว ให้มี
หน้าที่เพิ่มขึ้น โดยครอบคลุมถึงปัญหาความ
รุนแรงต่อเด็กและสตรี เพื่อทำหน้าที่ป้องกันและ
แก้ไขปัญหามารยาทความรุนแรงดังกล่าว

คณะกรรมการฯ ชุดนี้ ประกอบด้วย
กรรมการ จำนวน ๓๕ ท่าน ซึ่งเป็นผู้แทนและ
ผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคราชการและเอกชน ที่มีหน้าที่
เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถาบันครอบครัว เด็ก
และสตรี มีอำนาจหน้าที่โดยสรุป ๔ ประการ คือ

๑. กำหนดนโยบาย/แนวทางในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับครอบครัว และปัญหาความรุนแรงต่อเด็กและสตรี
 ๒. ส่งเสริมประสานงานกับองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาสถาบันครอบครัว และแก้ไขความรุนแรงต่อเด็กและสตรี
 ๓. ศึกษาสภาพปัญหา และเสนอแนะนโยบาย โดยให้มีการวิจัยที่เกี่ยวกับครอบครัว ปรับปรุงระบบข้อมูล รวมถึงการรายงานสถานการณ์ฯ ในสังคม
 ๔. ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบจาก กสส. และแต่งตั้งคณะทำงานตามที่เห็นสมควร
- ผลงานหนึ่งของคณะกรรมการฯ ชุดนี้คือ
แผนปฏิบัติการเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งจัดทำโดย
คณะทำงานจัดทำสื่อรณรงค์ยุติการใช้
ความรุนแรงในครอบครัว โดยมีวัตถุประสงค์
เพื่อให้ประชาชนตระหนักเกี่ยวกับปัญหาความ

รุนแรงในครอบครัว เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ
เกี่ยวกับการป้องกันความรุนแรงในครอบครัว และ
ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึง หน่วยงาน
องค์กรที่ให้บริการปรึกษาปัญหาครอบครัวและให้
ความช่วยเหลือ”

แผนปฏิบัติการดังกล่าวจะจัดพิมพ์เป็น ๒ แบบ คือ
แผนปฏิบัติการเกี่ยวกับความรุนแรงต่อเด็ก และแผน
ปฏิบัติการเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งเน้น
ความรุนแรงต่อสตรี และจะนำออกวางเผยแพร่
ตามสถานที่ราชการต่างๆ ที่ให้บริการประชาชน
ศูนย์การค้า และสถานที่ที่ประชาชนไปใช้บริการ
กันเป็นจำนวนมาก

เนื้อหาสาระในแผนปฏิบัติการดังกล่าวถึง

๑. ลักษณะความรุนแรงต่อเด็ก ซึ่งมีตั้งแต่
ขั้นเบาๆ จนถึงขั้นรุนแรง เช่น ความรุนแรงทาง
ร่างกาย ได้แก่ การจับเข่า การผลักไส การทุบตี
ความรุนแรงทางจิตใจ ได้แก่ การใช้วาจาดูต่ำ การ
ข่มขู่ การปล่อยปละเลย ไม่สนใจดูแล และความ
รุนแรงทางเพศได้แก่การล่วงเกินทางเพศ การข่มขืน
การทำอนาจาร สำหรับความรุนแรงต่อสตรี ก็มี
ลักษณะเช่นเดียวกับความรุนแรงต่อเด็ก คือ มีทั้ง
การทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจ และการล่วง
ละเมิด ทางเพศแล้ว ยังมีการปิดกั้นทางสังคม
ได้แก่การบังคับไม่ให้ติดต่อกับญาติ พี่น้อง และ
สังคมภายนอก รวมทั้งการควบคุมทางการเงิน
เพื่อให้เกิดการพึ่งพาทางเศรษฐกิจ

๒. สาเหตุของความรุนแรง ความรุนแรงต่อ
เด็กมีสาเหตุจากประสบการณ์การเลี้ยงดูในวัยเด็ก
ของผู้ที่ใช้ความรุนแรง ซึ่งเคยถูกกระทำจากพ่อ
แม่หรือญาติ ดังที่สรุปไว้ในแผนปฏิบัติการว่า “ความ

รุนแรงนำไปสู่ความรุนแรงเสมอ" สำหรับความรุนแรงคือสตรี อาจมีสาเหตุแตกต่างจากความรุนแรงต่อเด็กบ้าง เนื่องจากเกี่ยวข้องกับบทบาทหญิง-ชาย (gender) เช่น เจตคติของสังคมที่ส่งเสริมให้เกิดความรุนแรง เพราะเชื่อว่าผู้ชายมีอำนาจเหนือกว่าผู้หญิง ธรรมชาติของสามี พฤติกรรมนอกใจคู่สมรส ความไม่เข้าใจกัน เพราะสื่อสารกันไม่รู้เรื่อง ความกดดันจากสภาพเศรษฐกิจ และความเชื่อผิดๆ ว่า เรื่องในครอบครัวเป็นเรื่องส่วนตัว ควรปกปิดไว้

๓. วิธีการระงับความรุนแรง เช่น ระเบียบอาชญากรรมคือการหยุดคิด หายใจลึกๆ ๕ ครั้ง หากิจกรรมเบาๆ ทำ เพื่อหันเหความสนใจ เช่น อาบน้ำ รดน้ำต้นไม้ ฟังเพลง เป็นต้น หรือโทรศัพท์ขอคำปรึกษาจากญาติ เพื่อนฝูง แพทย์ นักจิตวิทยา และหน่วยงานที่รับปรึกษาปัญหา

๔. หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือ เมื่อประสบปัญหาความรุนแรงในครอบครัว หรือแจ้งเมื่อพบเห็นความรุนแรง เช่น มูลนิธิศูนย์ฮอทไลน์ มูลนิธิคุ้มครองเด็ก มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก มูลนิธิผู้หญิง มูลนิธิเพื่อนหญิง สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี กองคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก กรมประชาสัมพันธ์ ฯลฯ

แผนพับทั้ง ๒ แบบ คณะอนุกรรมการฯ และ กสส. ไม่สงวนสิทธิ์หน่วยงานต่างๆ ที่เห็นความสำคัญของการระงับความรุนแรงในครอบครัว สามารถพิมพ์เผยแพร่ได้ ไม่ต้องกลัวละเมิดลิขสิทธิ์หรือจะติดต่อขอรับไปแจกจ่ายได้ที่ กสส. เพราะ "ความรุนแรงในครอบครัว ไม่ใช่เรื่องส่วนตัว แต่เป็นเรื่องของทุกๆ คน"